

Πρυτανεύουν οι αντιρρήσεις, τα ΑΕΙ οδεύουν προς κινητοποιήσεις

Της ΟΛΥΜΠΙΑΣ ΛΙΑΤΣΟΥ

Αρνητικό ήταν το πρώτο «κρας τεστ» των προτάσεων του υπουργείου Παιδείας για τις αλλαγές στα ΑΕΙ. Αυτό που έγινε το περασμένο Σάββατο στη σύνοδο των πρυτάνεων δεν έχει ξανασυμβεί σε ανάλογες συναντήσεις.

Παραβιάζοντας το εθιμικό πρωτόκολλο των συνόδων, οι πρυτάνεις προχώρησαν στην έκδοση ομόφωνου ψηφίσματος με το οποίο απέρριπταν κατηγορηματικά το κείμενο διαβούλευσης, πριν η Άννα

Διαμαντοπούλου προχωρήσει στην ανάγνωσή του, και τώρα ετοιμάζουν πυρετωδώς τις δικές τους αντιπροτάσεις.

Πολλά είναι τα σημεία τριβής που εγείρουν διαφωνίες, αλλά τα πιο σημαντικά, τα οποία η πανεπιστημιακή κοινότητα θα υπερασπιστεί μέχρι τέλους, είναι αυτά που συνδέονται με τη διοίκηση των ιδρυμάτων και εγείρουν θέματα αντισυνταγματικότητας. Τα σημαντικότερα σημεία αιχμής που αποτελούν «κόκκινο πανί» για πρυτάνεις, διδάσκοντες και φοιτητές είναι τα εξής:

1 Εισάγεται Συμβούλιο Διοίκησης, το οποίο απαρτίζεται και από εξωπανεπιστημιακά μέλη και έχει ευρύτατες αρμοδιότητες. Αυτό επιλέγει, διορίζει και παύει τον πρύτανη. Σχεδιάζει τη στρατηγική ανάπτυξη του ιδρύματος, εγκρίνει τον προϋπολογισμό, αξιοποιεί την περιουσία του ιδρύματος, έχει την ευθύνη για τις διαδικασίες εσωτερικού ελέγχου και την τήρηση του εσωτερικού κανονισμού λειτουργίας.

2 Ο πρύτανης δεν θα εκλέγεται, αλλά θα διορίζεται από το Συμβούλιο. Η επιλογή του θα γίνεται μετά από διεθνή πρόσκληση εκδήλωσης ενδιαφέροντος, όπως γίνεται στα αμερικανικά πανεπιστήμια και στη θέση αυτή θα μπορεί να επιλεγεί άτομο όχι μόνο από την Ελλάδα αλλά και το εξωτερικό.

3 Οι υποψήφιοι διδάσκοντες θα επιλέγονται από εκλεκτορικά σώματα διεθνούς σύνθεσης. Για να αποκτήσουν δικαίωμα υποψηφιότητας, πρέπει να υποβάλλουν μεγάλο αριθμό συστατικών επιστολών (έγινε αρχικά λόγος για δέκα συστατικές, ενώ θα ζητούνται περισσότερες αν προκύψουν διαφωνίες κατά την επιλογή). Από επιτροπές διεθνούς σύνθεσης θα κρίνονται προκειμένου να αξιολογηθούν και οι μόνιμοι, υπηρετούντες σήμερα, καθηγητές.

4 Η κατάργηση της βαθμίδας του λέκτορα και η άρση της μονιμότητας των επίκουρων μεταβάλλουν, συμπιέζοντας προς τα πάνω, την εικόνα του σώματος των πανεπιστημιακών. Η μεταβολή αυτή θα συρρικνώσει ουσιαστικά τόσο το διδακτικό όσο και το ερευνητικό έργο των πανεπιστημίων, αφού αυτό βασίζεται ουσιαστικά στους διδάσκοντες που είναι υπό κατάργηση. Αγνωστη είναι η τύχη των περίπου 2.000 διδασκόντων, που υπηρετούν σήμερα στη βαθμίδα του λέκτορα επί θητεία, καθώς μπήκαν στο πανεπιστήμιο ξέροντας πως μετά από 2-3 χρόνια θα κρίνονταν για τη βαθμίδα του επίκουρου και τώρα, εάν θέλουν να παραμείνουν στο πανεπιστήμιο, καλούνται να κριθούν για τη βαθμίδα του αναπληρωτή, πράγμα που είναι δύσκολο έως αδύνατο.

5 Η χρηματοδότηση των ιδρυμάτων θα γίνεται στη βάση της ανταγωνιστικότητας. Ένας μέρος της δημόσιας χρηματοδότησης θα κατανέμεται στα ιδρύματα με βάση δείκτες ποιότητας οι οποίοι θα προσδιοριστούν από τη διαβούλευση. Αυτοί πάντως πρέπει να σχετίζονται με την αναλογία εισαγομένων

και αποφοίτων, με τον αριθμό των αλλοδαπών φοιτητών, με τον βαθμό αξιοποίησης των πόρων κάθε ιδρύματος κ.λπ.

6 Το τμήμα, τις αποφάσεις του οποίου δεν μπορούσε να τις ανατρέψει η διοίκηση, καταργείται. Το συμπαγές αντικείμενο των σπουδών, όπως αυτό οριζόνταν μέχρι σήμερα, παύει να υφίσταται. Το πρόγραμμα σπουδών χάνει τη συλλογικότητά του και το γνώρισμά του όπως καθοριζόταν από το γνωστικό αντικείμενο και επιμερίζεται σε μια ομάδα που φτιάχνεται από συλλογή μαθημάτων. Η επιλογή από τον φοιτητή αυτών των μαθημάτων θα τον οδηγήσει σε διάφορους δρόμους. Είτε στην απόκτηση δεξιοτήτων είτε στη βεβαίωση σπουδών, είτε σε πτυχίο με επαγγελματικά δικαιώματα.

Οι φοιτητές εντάσσονται στα προγράμματα αυτά μετά το τέλος του πρώτου έτους, ύστερα από εξετάσεις, ανάλογα με τις επιδόσεις τους. Σοβαρό σημείο αιχμής: την ευθύνη για τα προγράμματα σπουδών θα την έχει ο κοσμήτορας. Αυτό στο οποίο δεν απαντά το υπουργείο Παιδείας είναι ποιος θα ορίζει τον κοσμήτορα. Θα τον ορίζει ο πρύτανης, που είναι διορισμένος από το Συμβούλιο; Γιατί, αν είναι έτσι, τα προγράμματα σπουδών θα τα επικυρώνει το Συμβούλιο Διοίκησης, πράγμα που ανατρέπει πλήρως το υφιστάμενο ακαδημαϊκό στάτους.

7 Η φοιτητική μέριμνα ιδιωτικοποιείται. Η σίτιση και η στέγαση των φοιτητών θα ανατίθεται σε σχήματα συνεργασίας δημόσιου και ιδιωτικού τομέα.

8 Θεωρείται βέβαιο πως οι συνενώσεις, οι συγχωνεύσεις και η κατάργηση τμημάτων θα οδηγήσουν σε κλείσιμο ιδρυμάτων και σε απολύσεις προσωπικού.

«Μπορεί το ΔΝΤ να διοικεί συνεχώς τη χώρα;». Αυτό το ερώτημα έθεσε στην «Κ.Ε.» ο πρύτανης του ΑΠΘ, Γιάννης Μυλόπουλος, θέλοντας να καταδείξει το αντισυνταγματικό των διατάξεων που αναφέρονται στη διοίκηση των ΑΕΙ. «Η διοίκηση δεν μπορεί να ασκείται από ένα όργανο εξωπανεπιστημιακό, όπως είναι τα συμβούλια. Το σύνταγμα κατοχυρώνει πλήρως το αυτοδιοίκητο, που πλήττεται κατάφωρα με τη ρύθμιση αυτή».

«Για ποια αυτοδιοίκηση μιλάμε», συμπληρώνει ο Γ. Μυλόπουλος, όταν ο πρύτανης ορίζεται έξωθεν; Θα επιλέγεται με διεθνή διαγωνισμό, με προκήρυξη δηλαδή. Οι δυο θεσμοί αυτοδιοίκησης είναι στη χώρα μας ο Δήμος και το Πανεπιστήμιο. Μπορεί δηλαδή στον Δήμο να μην έχουμε δημοτικές εκλογές αλλά να επιλέγεται ο δήμαρχος; Για να ψηφιστούν οι διατάξεις αυτές», καταλήγει, «πρέπει να γίνει αναθεώρηση του Συντάγματος».

Θερμό φθινόπωρο για φοιτητές, καθηγητές και δασκάλους

Συνελεύσεις σε όλες τις σχολές για καταλήψεις. Απεργίες από ΟΛΜΕ και ΔΟΕ έπειτα από τις εκλογές

Φωτιά έχουν πάρει όλες οι βαθμίδες εκπαίδευσης, καθώς τα σχέδια του υπουργείου Παιδείας τόσο για την τριτοβάθμια όσο και για τη δευτεροβάθμια και πρωτοβάθμια εκπαίδευση συναντούν τις σφοδρές αντιδράσεις της εκπαιδευτικής κοινότητας.

Στα πανεπιστήμια και τα ΤΕΙ βρίσκεται το πρώτο ανοιχτό μέτωπο του υπουργείου. Τα όσα σχεδιάζει για ξενόφερτους πρυτάνεις και προσωπικότητες εκτός πανεπιστημίου που θα στελεχώσουν τα συμβούλια διοίκησης, και η χαμηλή εκπροσώπηση των φοιτητών σε αυτά, απειλούν να τινάξουν στον αέρα ολόκληρη την ακαδημαϊκή χρονιά.

Είναι χαρακτηριστικό ότι αρκετοί πρυτάνεις και καθηγητές που μίλησαν στην «Κ.Ε.» αν και θεωρούν ότι είναι ώριμος ο χρόνος για αλλαγές, ωστόσο υποστηρίζουν ότι τα ιδρύματα δεν πρόκειται να δεχθούν «ξενόφερτα μοντέλα διοίκησης από την άλλη όχθη του Ατλαντικού και μάλιστα από μια μικρή ομάδα ιδιωτικών πανεπιστημίων της Αμερικής».

Σε όλα τα ΑΕΙ έχουν ήδη αρχίσει οι διαδικασίες εσωτερικής διαβούλευσης, ώστε να προλάβουν να καταλήξουν σε συγκεκριμένες προτάσεις που θα συζητηθούν στην έκτακτη σύνοδο πρυτάνεων, η οποία θα γίνει στην Αθήνα στις 10 και 11 Δεκεμβρίου, προκειμένου να υποβάλουν τις θέσεις τους στο υπουργείο Παιδείας.

Οι περισσότεροι πανεπιστημιακοί όμως φοβούνται ότι δεν θα προλάβουν να ολοκληρώσουν το διάλογο διότι θα τους αφήσουν πίσω οι εξελίξεις, καθώς οι φοιτητές προτίθενται αμέσως μετά τις αυτοδιοικητικές εκλογές να αρχίσουν γενικές συνελεύσεις με ζητούμενο καταλήψεις σε όλες τις σχολές.

Στις αντιδράσεις πρωταγωνιστικό ρόλο έχει και η φιλοκυβερνητική ΠΑΣΠ, καθώς τα περισσότερα μέλη της στα πανεπιστήμια, αντίθετα με τα μέλη της στα ΤΕΙ, θεωρούν ότι αν και έγινε προσπάθεια από το υπουργείο να αποφύγει τα σημεία αιχμής, ιδιαίτερα αυτά που θίγουν τους φοιτητές, ωστόσο αν επιμείνει στο μοντέλο διοίκησης που προτείνει και τη μειωμένη συμμετοχή των φοιτητών στη συνδιοίκηση οι κινητοποιήσεις -λένε- είναι μονόδρομος, αμέσως μετά τις εκλογές.

Ακόμη και η ηγεσία της ΠΟΣΔΕΠ (Ομοσπονδία Πανεπιστημιακών) που τα τελευταία χρόνια κρατεί χαμηλούς τόνους, δεν μπορεί να κρύψει τη δυσαρέσκειά της, όχι γιατί χάνουν τα προνόμιά τους οι εκπαιδευτικοί, όπως λένε ορισμένοι, αλλά γιατί απειλείται ευθέως ο δημόσιος χαρακτήρας των ιδρυμάτων, όπως επίσης η αυτοτέλεια και η αυτονομία τους.

Η απαξίωση του ελληνικού πανεπιστημίου τόσο από την υπουργό Παιδείας όσο και από τον πρωθυπουργό στους Δελφούς, ήταν το πρώτο μεγάλο λάθος που προκάλεσε όχι μόνο αλγεινή εντύπωση αλλά πυροδότησε τις αντιδράσεις από καθηγητές και πρυτάνεις. Οι προσπάθειες να «στρογγυλοποιήσουν» τις αλλαγές, φαίνεται να πέφτουν στο κενό και το μόνο που περιμένουν όλοι πλέον είναι ανοιχτή υποχώρηση στα σημεία διαφωνίας.

Πανεπιστήμιο επιχειρηματικός οργανισμός

Οι σαφείς κατευθύνσεις στη σύμπραξη δημόσιου και ιδιωτικού τομέα στα πανεπιστήμια δημιουργούν τη βεβαιότητα στους καθηγητές και στους φοιτητές ότι πηγαίνουμε για ένα νέο μοντέλο πανεπιστημίου που θα διαπλέκεται πλέον με τους ιδιώτες και θα κινείται ωσάν να είναι επιχειρηματικός οργανισμός. Αυτή η κατεύθυνση επιτείνεται και από την οικονομική κρίση, την περικοπή κονδυλίων και την υποχρηματοδότηση σε όλους τους τομείς της εκπαίδευσης. «Το μόνο που δεν μας είπε η υπουργός», είπε στην «Κ.Ε.» πρύτανης μεγάλου πανεπιστημίου, «είναι ότι θα καταργηθεί στην πράξη το άρθρο 16 του Συντάγματος. Εμείς οι ίδιοι θα πρωτοστατήσουμε όμως στις κινητοποιήσεις που είναι βέβαιον πως θα ακολουθήσουν».

Είναι χαρακτηριστικό ότι η πρόσκληση του υπουργείου για διάλογο, ουδεμία απήχηση είχε, αφού τόσο οι εκπρόσωποι των πανεπιστημίων όσο και των ΤΕΙ θέτουν ανοιχτά το ενδεχόμενο να μη συμμετάσχουν, και θα περιοριστούν να καταθέσουν τις προτάσεις τους. Ήδη πανεπιστήμια όπως το Αριστοτέλειο, το Πελοποννήσου, το Αιγαίου κ.λπ. άρχισαν εσωτερική διαβούλευση με έκτακτες συνεδριάσεις των συγκλήτων τους και γενικές συνελεύσεις, για να καταρτίσουν την τελική τους πρόταση. Αν λένε οι πανεπιστημιακοί- δεν υποχωρήσει το υπουργείο Παιδείας, τότε «οι αλλαγές στα πανεπιστήμια θα περάσουν από τα δικαστήρια στα οποία θα προσφύγουν τα ιδρύματα».

Το δεύτερο μέτωπο που φαίνεται να ανοίγει με πολλές εστίες πυρκαγιάς είναι στην πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια εκπαίδευση. Ο νέος τύπος λυκείου πυροδότησε ήδη σειρά αντιδράσεων, που είχαν ως αποτέλεσμα την απομάκρυνση της ειδικής γραμματέως Θάλειας Δραγώνα, η οποία ηγήθηκε της επιτροπής που εισηγήθηκε την αφαίρεση της ιστορίας από τα υποχρεωτικά μαθήματα.

Το υπουργείο αναγκάστηκε να δηλώσει ότι η ιστορία παραμένει υποχρεωτικό μάθημα, ενώ το ίδιο αναμένεται να κάνει και για τα θρησκευτικά. «Ανοιγμα νέου μετώπου με την Εκκλησία» είπε στην «Κ.Ε.» στέλεχος του υπουργείου, «θα είναι καταστροφικό, ιδιαίτερα αυτή την περίοδο». Αντιδράσεις όμως υπάρχουν και για τα σχέδια να είναι προαιρετικά και τα μαθήματα της πληροφορικής, της βιολογίας και της φυσικής. Έτσι, προς το παρόν φαίνεται να «παγώνουν» οι αλλαγές και η ανακοίνωση των τελικών προτάσεων παραπέμπεται στην καλύτερη περίπτωση τέλος Νοεμβρίου-αρχές Δεκεμβρίου.

Οι καθηγητές όμως δεν φαίνονται πρόθυμοι να συνδράμουν για να υλοποιηθούν οι αλλαγές, όταν ανακοινωθούν. Πολλοί απ' αυτούς γυρνούν δύο και τρία σχολεία καθημερινά για να καλύψουν τα κενά, τη στιγμή που το υπουργείο παρά τα όσα έχει υποσχεθεί έχει αποσπάσει χιλιάδες εκπαιδευτικούς σε υπηρεσίες εκτός διδασκαλίας. Καθηγητές και δάσκαλοι ήδη προετοιμάζουν κινητοποιήσεις στο αμέσως επόμενο χρονικό διάστημα με αιχμή το νέο μισθολόγιο, καθώς οι μισθοί των εκπαιδευτικών στην Ελλάδα είναι μειωμένοι από 20% έως 30% σε σχέση με τους αντίστοιχους στην Ευρώπη, σύμφωνα με στοιχεία του ΟΟΣΑ.

ΜΑΡΙΑ ΠΑΠΟΥΤΣΑΚΗ